

# Ευρωπαϊκή Στρατηγική και Διά βίου μάθηση

# Διά βίου μάθηση

Τυπική, μη τυπική, άτυπη

Από νηπιακή ηλικία έως  
ενήλικη ζωή

Η διά βίου μάθηση να γίνει  
πραγματικότητα

Βελτίωση της ποιότητας και  
της αποτελεσματικότητας  
της διά βίου μάθησης

Προαγωγή της ισονομίας,  
της κοινωνικής συνοχής και  
της ενεργού πολιτειότητας

Βελτίωση της  
δημιουργικότητας και της  
καινοτομίας καθώς και της  
επιχειρηματικότητας σε όλα  
τα στάδια της εκπαίδευσης  
και της κατάρτισης

# Δύο περίοδοι στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική

- **Πρώτη περίοδος (1989–1994):** συζήτηση γύρω από το θέμα, προτάσεις, αναγνώριση του προβλήματος αλλά έλλειψη συγκεκριμένων δράσεων και στρατηγικής ιδιαίτερα από τα κράτη μέλη (Daly, 2006).
- **Δεύτερη περίοδος:**
  - Υποχρέωση των κρατών μελών για σχεδιασμό της κοινωνικής τους πολιτικής και ανάληψη δράσεων για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού.
  - Συνεργασία για κοινωνική προστασία και ένταξη (European Commission, 2016b)
  - Ευρωπαϊκό έτος αφιερωμένο στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας (2010)
  - Ανάμεσα στους 5 σημαντικούς Ευρωπαϊκούς στόχους έως το 2020 (European Commission, 2010)
  - Ευρωπαϊκή πλατφόρμα ενάντια στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό (European Commission, 2016a). <https://eurohealthnet.eu/phase/european-platform-against-poverty-and-social-exclusion>

# Η οικονομική διάσταση του κοινωνικού αποκλεισμού

- Η οικονομική διάσταση είναι κεντρική στην πολιτική της ΕΕ (Silver, 2007)-  
'ανεπαρκές εισόδημα' – 'αποκλεισμός από γη, πιστώσεις και άλλους πόρους, τροφή και καταναλωτικά αγαθά'
- Έμφαση στην ένταξη στην αγορά εργασίας (Silver, 2007, p. 2).
- 'Η μεγαλύτερη ασφάλεια απέναντι στον κοινωνικό αποκλεισμό είναι η εργασία' (CEU, 2000, p. 9).
- 'η σωστή, αξιοπρεπής εργασία αποτελεί την καλύτερη στρατηγική για την κοινωνική ένταξη'
- 'άρση των εμποδίων συμμετοχής των γυναικών, των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, των νέων, των ατόμων με αναπηρίες και των νόμιμων μεταναστών στην αγορά εργασίας' (European Commission, 2010b, pp. 6–7).
- Η προσφορά δεξιοτήτων, ικανοτήτων και γνώσεων που προάγουν την καινοτομία και την ανάπτυξη καθώς και την προσωπική ικανοποίηση και ευημερία ως τα καλύτερα μέσα για την πρόληψη της ανεργίας και άρα τη μείωση των κινδύνων φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού (CEU, 2016, p. C 105/1)

# Λευκή βίβλος για την εκπαίδευση και την κατάρτιση (1995)

Αρκετές κατηγορίες  
που πληθυσμού  
έχουν αφεθεί στο  
περιθώριο

Νέα άτομα χωρίς  
προσόντα

Μεγαλύτερης  
ηλικίας εργαζόμενοι

Μακροχρόνια  
άνεργοι

Γυναίκες που  
επανεντάσσονται  
στην αγορά  
εργασίας

Μειονότητες

Άτομα τρίτης  
ηλικίας και  
ιδιαίτερα γυναίκες

Μονογονεϊκές  
οικογένειες

Ρομά

Παιδιά

Άτομα με αναπηρίες

Άστεγοι (European  
Commission, 2010a, p.  
18).

## Πλαίσιο Στρατηγικής για την Ευρωπαϊκή Συνεργασία στην Εκπαίδευση και Κατάρτιση

(ET 2020) [https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework\\_en](https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en)

- Τουλάχιστον 95% των παιδιών πρέπει να συμμετέχουν στην προσχολική εκπαίδευση
- Λιγότερο από το 15% των 15χρονων πρέπει να υπολείπεται σε ανάγνωση, μαθηματικά και επιστήμες
- Το ποσοστό της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και της κατάρτισης για άτομα ηλικίας 18-24 ετών πρέπει να μειωθεί κάτω από 10%
- Τουλάχιστον το 40% ατόμων ηλικίας 30-34 ετών πρέπει να ολοκληρώσουν την ανώτερη εκπαίδευση
- **Τουλάχιστον το 15% των ενηλίκων πρέπει να συμμετέχουν στη μάθηση**
- Τουλάχιστον το 20% των αποφοίτων τριτοβάθμιας και το 6% των ατόμων 18-34 ετών με πιστοποίηση επαγγελματικής κατάρτισης πρέπει να περάσουν ένα έτος μελέτης και κατάρτισης στο εξωτερικό
- Η αναλογία πτυχιούχων αποφοίτων (ηλικίας 20-34 ετών με τουλάχιστον απολυτήριο λυκείου που έχουν αφήσει την εκπαίδευση 1-3 έτη πριν) θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 82%

## Επικράτηση και ορισμός του κοινωνικού αποκλεισμού στις πολιτικές διά βίου μάθησης της ΕΕ

- Κυριαρχεί στις πολιτικές της διά βίου μάθησης
- 46 από συνολικά 59 κείμενα εστιάζουν στον κοινωνικό αποκλεισμό
- Κυριαρχεί την πρώτη περίοδο πριν από την συνθήκη της Λισαβώνας (Λευκή βίβλος ανάπτυξης, ανταγωνιστικότητας, εργασίας: οι προκλήσεις και οι προοπτικές τον 21<sup>ο</sup> αιώνα) όπου αναφέρεται η **‘τραγικότητα του κοινωνικού αποκλεισμού και της περιθωριοποίησης** (CEC, 1993, p. 117), (Treaty on European Union [TEU], 1992), (Treaty on the Functioning of the European Union [TEFU], 2010), Treaty of Amsterdam (1997), the Treaty of Nice (2001), Treaty of Lisbon (2007).

# Λόγος κοινωνικής ενσωμάτωσης και εκπαίδευση ενηλίκων

- Κεντρική έννοια **η εργασία**
- **Κρύβει τις ανισότητες** μεταξύ εργαζομένων, ειδικά γυναικών και κοινωνικών τάξεων (Levitas, 2005).
- Προτείνει την **αποδοχή οποιασδήποτε επισφαλούς και χαμηλόμισθης εργασίας** (Standing, 2011),
- Νέοι σε μη προνομιακή θέση υποχρεωμένοι να κρατήσουν οποιαδήποτε επισφαλή και χαμηλά αμοιβόμενη εργασία (Shildrick & MacDonald, 2007)
- Άδικες συνθήκες εργασίας που διαιωνίζουν την ανισότητα
- Νοικοκυριά σε συνθήκες χαμηλά αμοιβόμενης εργασίας ως κοινωνικά αποκλεισμένα (Byrne, 2005, σελ. 78).
- Επιπτώσεις στην εκπαίδευση ενηλίκων καθώς τα επιδόματα δίνονται σε εργοδότες και voucher παρά στους εργαζόμενους (Desjardins, 2017).
- Περιθωριοποιημένοι εκπαιδευόμενοι σε προγράμματα εκπαίδευσης χαμηλής ποιότητας και χωρίς πιστοποίηση



# Κοινωνικός αποκλεισμός και διά βίου μάθηση

## **Ομάδες Εργασίας**

- Εστίαση σε ομάδες με κίνδυνο αποκλεισμού, από τι αποκλείονται;
- Ποια τα προβλήματα που σχετίζονται με τον αποκλεισμό;
- Μέσα από ποιες διεργασίες και επίπεδα λειτουργούν;
- Ποιοι συμμετέχουν;

# ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

# Παράγοντες Επιτυχίας

**Διερεύνηση** των χαρακτηριστικών και των ιδιαίτερων αναγκών κάθε ομάδας εκπαιδευομένων,

**Ψυχο-κοινωνική στήριξη** των εκπαιδευόμενων και των οικογενειών τους με συμπληρωματικές δράσεις, προκειμένου να ολοκληρώσουν με επιτυχία το πρόγραμμα εκπαίδευσης

**Εκπαίδευση εκπαιδευτών**, ώστε να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι για το χειρισμό των προβλημάτων που θα προκύψουν στη διαδικασία της μάθησης και

**Διασύνδεση** των ατόμων με την αγορά εργασίας, μέσα από ομάδες επαγγελματικού προσανατολισμού, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των εργοδοτών και με την ανάπτυξη ενός δικτύου συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς.

# Πολιτικές

- Έλλειψη συνοχής
- Οι πολιτικές διά βίου μάθησης από μόνες τους δεν επαρκούν
- Οι πολιτικές έχουν επίδραση σε ατομικό επίπεδο παρά σε συλλογικό και σε επίπεδο κοινωνικής ένταξης (De Greef et al., 2012, p. 473)
- Ανάγκη συντονισμού με κοινωνικές πολιτικές για την υγεία, την εργασία, την κατοικία και την κοινωνική πρόνοια και με μακροοικονομικές πολιτικές για την οικονομία και το εμπόριο.
- Συμμετοχή των ίδιων των ομάδων στη λήψη αποφάσεων και στη διαμόρφωση πολιτικών

# Τελικές προτάσεις

Προσοχή στη μεταβίβαση ευθυνών στο άτομο και στην ομάδα παρά στις δομικές αιτίες του κοινωνικού αποκλεισμού.

Συνηγορία και συμμετοχή των ίδιων των ομάδων στη λήψη αποφάσεων

Υιοθέτηση θετικού λόγου για τις ικανότητες και δεξιότητες των ανθρώπων